

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IV. (a) Cœlestinus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

occulto, quæ palam. Et ideo rectè in *l. ult. C. de accus.* jubetur, ut accusatores ipsi in iudicium veniant, ut per se accusent, non per tabellam: quare praxin Hispaniæ mittendi tabellam, seu chartam in cistam, quam huic rei paratam ecclesiastici habent, ut sumpto inde argumento homines vexentur, esse contra omne jus, divinum & humanum, asserit Cujac. in præsentī: sed certè praxis hæc Hispaniæ ab aliquibus iudicibus, præcipuè visitarioribus recepta, si tantum ad inquirendum & decucenda argumenta fiat, ut meliùs veritas assequi

possit, non est improbanda: si verò tantum ex chartis in cista collectis procedatur ad sententiam, vel aliam vexationem, procul dubio peccarent lethaliter. Nec obstat proximè traditis textus in *c. 1. §. 2.* ubi Calixtus vetat, accusatorem sine scripto recipi; quia hoc ita intelligendum est, dicta testium, vel accusatorum sine ipsorum præsentia, ac ipsorum præsentiam sine scripto non sufficere, ut docuerunt Cironius *hic*, Sotus *lib. 5. de just. q. 5. arr. 2.* Covarr. *2. p. variar. c. 13. num. 6.* ubi exponit textum in *l. Theopompus, de dote preleg.*

C A P U T III.

Cælestinus Papa (a) *Florentina Ecclesia.*

(b) Videtur nobis, quod secunda, quam contra prohibitionem duxit Ecclesia, non sit uxor, et si primam non haberet desponsatam; nam quod contra (c) interdictum, & ordinem Ecclesiæ factum est, ratum non haberi, tanquam inordinatum, tam divinæ, quam humanæ (d) legis auctoritas proclamatur. Quia igitur ea, quam inordinatè superduxit, prohibitione renitente uxor non est, eam cogendus est recipere, quem juravit & desponsavit, atque ex ea prolem (e) genuit, ut juramenti religio non viiipendatur, & fides promissa ad invicem conservetur, & proles in cultu Dei nutriatur, & educetur, & alii exinde occasionem pejerandi, & alios decipiendi assumere non valeant. Quod autem parentes, fratres, & cognati utriusque sexus in testificatione filii, vel filia, ad matrimonium conjungendum, vel dirimendum (f) admittantur, tam antiquâ consuetudine, quam legibus approbatur, & tam divinis, quam humanis legibus similiter approbatur. In dirimendo enim matrimonio ideo maximè parentes recipiuntur, siue si defuerint parentes, proximiores admittuntur: quoniam unusquisque suam genealogiam, tum testibus & chartis, tum etiam exercitatione majorum scire laborat. Quia igitur aliis meliùs sciunt, ideo maximè admittuntur. Similiter recipiuntur in testificatione matrimonii gratiâ conjungendi: qui enim meliùs recipi debent, quam illi qui meliùs sciunt, & quorum est interesse; ita ut si non intersint, & consensus non adhibuerint, secundum leges nullum fiat matrimonium. Quod verò legitur, quod pater non recipiatur in causa filii, nec filius in causa patris, in criminalibus, & contractibus verum est; in matrimonio verò contrahendo, & disjungendo, ipsius conjugii prærogativâ, & quia favorabilis res est, congruè recipiuntur.

NOTÆ.

1. (a) *Florentin.* Ita etiam legitur in prima collectione, *sub tit. de matrimonio contracto, c. 1.* & in *c. videtur 1. 35. q. 6.* ubi legitur Cælestinus III. alibi *Clemens III.* sed legendum esse, Cælestinus II. jam notavit Ant. August. in *notis ad hunc textum*, cum nulla Cælestini, seu Clementis III. reperitur constitutio, tam in decreto Gratiani, quam in prima collectione. Cælestinus II. antea Guido de Castro, vel de Castello dictus, electus fuit in Pontificem anno 1143. ut ex Platina, Binio, & aliis refert Jacobus à Sancto Carolo in *Biblioth. Pontif. verbo Cælestinus II.*
2. (b) *Videtur nobis.* Deest integra consultatio, immò & ejus disceptatio; siquidem statim incipitur à decisione.

(c) *Interdictum.* Irritans videlicet, ut probavi juxta tradita in *cap. final. de matrimonio contracto.*

(d) *Humana legis.* De qua in *l. non dubium, C. de legib.* quam sæpe sæpius exposui in his commentariis.

(e) *Prolem genuit.* Unde licet tantum desponsata fuisset de futuro, juramento accedente, sponsalia per copulam subsequutam transferunt in matrimonium de præsentī, juxta tradita in *cap. is qui fidem, de spons.*

(f) *Admittantur.* *Cap. 1. §. 2. 35. q. 6. l. 15. §. 17. tit. 9. part. 4.* quia præsumitur eos rectè scire gradus ipsos consanguinitatis, *l. Octavio ff. unde cognati, de tutela 7. C. de in integrum restit. l. quidam 15. cum seq. ff. de probat. l. filium 37. C. de liberal. causa, c. videtur 2. 35. q. 6. l. 15. tit. 9. p. 4.* Cabedo *decis. 73. n. 11.* Perez de Lara *de capellan. lib. 2. cap. 4. n. 16.* Escobar *de puritate pa. q. 11. §. 2. n. 11.*

C A P U T IV.

(a) Cælestinus III.

Insuper adjecisti, quod aliquis contraxit cum quadam puella innubili, quæ tandem atatis metas attingens, & ab illo cognita pluries, post quatuor, aut quinque annos à

D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. IV.*

Y

præfata

præfata ætate decurfos, contra matrimonium allegavit, affeverans se ab initio diffen-
fiffe femper ab illo: & quod dicit, per testes probat famâ, & conyerfatione præclaros.
In hoc itaque cafu sentimus, quod adverfûs matrimonium audiri non debet, quæ ante
cognitionem fui legitimum annum attingens, cùm potuit, minimè reclamavit: ficut
enim ante confenfum legitimum, qui in (b) anno 12. fperatur fecundùm jus canoni-
cum, potuit diffentire, fic poftquam legitimo tempore accedente, femel etiam car-
nali copulæ confenfuit, ex (c) ratihabitatione fibi fuper hoc filentium non ambigitur
induxiffè.

NOTÆ.

1. (a) **C**oeleftinus III.] Ita etiam legitur in fecun-
da collectione, *sub hoc tit. c. 3.* ubi addi-
tur pars capituli *laudabilem*, ut cognofcatur, in
præfenti referri partem textus *in cap. laudabilem*,

de frigid. & malef. ut jam notavi *in c. 1. de except.*
(b) Anno XII.] Juxta tradita *in c. 2. de despons.*
impub.

(c) **Ratihabitione.**] Quia per confenfum fu-
pervenientem purgatur metus præcedens, & le-
gitimum confenfum fuperveniffe creditur, ut pro-
bavi *in cap. ad id, cap. veniens, de fponf.*

CAPUT V.

Idem Archiepifcipo, Prapofito & Priori S. Maria de Albanio
(a) Januensi.

Significante M. de Camilla cive Januensi, noftro eft Apoftolatui declaratum, quod
Scùm ipfe M. mulierem deduxiffet legitimè in uxorem, S. mater mulieris ipfius niſa
eft matrimonium accuſare, ut ab eo pecuniam extorqueret. Et licèt intellectui fuo
prava non poſſint opera reſpondere, nihilominus tamen vult habere pecuniam, ut
à matrimonii ejus accuſatione deſiſtat. Cùm igitur non fit (b) malitiis hominum in-
dulgendum, diſc. v. per A. f. m. quat. ſi verum eſt quod proponitur, præfata mulie-
rem ab accuſatione ipſius matrimonii repellentes, eidem ſuper hoc perpetuum ſi-
lentium imponatis.

NOTÆ.

1. (a) **Januensi.**] Ita etiam legitur *in cap. 2. hoc tit.*
in 3. collect. De Januensi Metropoli agemus
in cap. per veſtras, de donat. Prioratus sanctæ
Mariæ de Albanio eſt in Metropoli Januensi Ca-

nonicorum Regularium Ordinis D. Auguſtini;
quod monaſterium erat membrum congregatio-
nis Mortarienſis, ut refert Pennotus *lib. 2. hiſtor.*
Canonic. Regul. c. 27. n. 2.

(b) **Malitiis hominum.**] Verba ſunt textus
in l. 2. fundum 39. ff. de rei vind.

CAPUT VI.

(a) Idem.

Cum in tua dioceſi. *Et infra:* Si verò poſt contractum matrimonium aliquis appa-
reat accuſator, cùm non prodierit in publicum quando (b) banna, ſecundùm
conſuetudinem in Eccleſia edebantur, utrum vox ſuæ debeat accuſationis admitti,
meritò quæri poteſt. Super quo ſic duximus diſtinguendum, quod ſi tempore de-
nunciationis præmiſſæ is, qui jam conjunctos impetit, extra dioceſim exiſtebat, vel
aliàs denunciatio non potuit ad ejus notiſiam pervenire, utputà ſi nimia infirmita-
tis fervore laborans ſanæ mentis patiebatur exitium; vel in annis tam teneris con-
ſtitutus, quod ad comprehensionem talium ejus ætas ſufficere non valebat, ſeu aliã
(c) cauſà legitimã fuerit impeditus, ejus accuſatio debet audiri, alioquin cùm ratio-
nabiliter præſumatur quod denunciacionem publicè factam idem exiſtens in ipſa dioe-
ceſi minimè ignoravit, tanquam ſuſpectus eſt proculdubio repellendus, niſi proprio
firmaverit juramento, quod poſtea didicerit ea, quæ objecerit, & ad hoc ex malitia
non procedat; quia tunc etiam ſi didiciſſet ab illis, qui denunciacionis tempore ſi-
luerunt, claudi non debet eidem aditus accuſandi: quoniam eſt ab impetitione hu-
jusmodi culpa de ſilentio tali contracta illos excluderet, iſte tamen amoveri nequi-
ret, cùm culpabilis non exiſtat.

NOTÆ.